

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

zo 17. októbra 2013*

„Nesplnenie povinnosti členským štátom — Smernica 91/271/EHS — Čistenie komunálnych odpadových vôd — Rozsudok Súdneho dvora o určení nesplnenia povinnosti — Nevykonanie — Článok 260 ZFEÚ — Peňažné sankcie — Uloženie paušálnej pokuty a penále“

Vo veci C-533/11,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 260 ZFEÚ, podaná 19. októbra 2011,

Európska komisia, v zastúpení: G. Wils, A. Marghelis a S. Pardo Quintillán, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Belgickému kráľovstvu, v zastúpení: C. Pochet a T. Materne, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci M. Neumann, A. Lepière, E. Gillet, J. Bouckaert a H. Viaene, avocats,

žalovanému,

ktoré v konaní podporuje:

Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, v zastúpení: C. Murrell, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci D. Anderson, QC,

vedľajší účastník konania,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory T. von Danwitz, sudcovia E. Juhász (spravodajca), A. Rosas, D. Šváby a C. Vajda,

generálny advokát: P. Cruz Villalón,

tajomník: M. Aleksejev, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 18. apríla 2013,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

* Jazyk konania: francúzština.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Európska komisia vo svojej žalobe pôvodne navrhovala, aby Súdny dvor:
 - určil, že Belgické kráľovstvo si tým, že neprijalo všetky opatrenia potrebné na vykonanie rozsudku Súdneho dvora z 8. júla 2004, Komisia/Belgicko (C-27/03), nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 260 ods. 1 ZFEÚ,
 - uložil Belgickému kráľovstvu povinnosť zaplatiť Komisii penále vo výške 55 836 eur za každý deň omeškania s vykonaním už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko odo dňa vyhlásenia rozsudku v prejednávanej veci až do dňa vykonania už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko,
 - uložil Belgickému kráľovstvu povinnosť zaplatiť Komisii paušálnu pokutu vo výške 6 204 eur denne odo dňa vyhlásenia už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko až do dňa vyhlásenia rozsudku v prejednávanej veci alebo do dňa vykonania už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko, pokiaľ by k jeho vykonaniu došlo skôr.
- 2 Komisia vzhľadom na informácie, ktoré získala po 4. máji 2012, t. j. po dátume repliky v prejednávanej veci, zmenila svoj návrh v priebehu pojednávania. Navrhla teda, aby Súdny dvor uložil Belgickému kráľovstvu povinnosť zaplatiť:
 - penále vo výške 4 722 eur za každý deň omeškania s vykonaním už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko odo dňa vyhlásenia rozsudku v prejednávanej veci, ktorého výšku treba vypočítať na základe šesťmesačných období, pričom celková výška týkajúca sa takého obdobia sa zníži o percentuálny podiel zodpovedajúci pomeru, ktorý predstavuje počet populačných koeficientov (ďalej len „p. k.“), ktoré boli do konca takého obdobia zosúladené s už citovaným rozsudkom Komisia/Belgicko, vo vzťahu k počtu p. k., ktoré neboli v súlade s týmto rozsudkom ku dňu jeho vyhlásenia,
 - paušálnu pokutu vo výške 6 168 eur denne odo dňa vyhlásenia už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko do dňa vyhlásenia rozsudku v prejednávanej veci alebo do dňa úplného vykonania už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko, pokiaľ bol tento dátum skorší.

Právny rámec

- 3 Podľa článku 1 smernica Rady 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd (Ú. v. ES L 135, s. 40; Mim. vyd. 15/002, s. 26), zmenená a doplnená smernicou Komisie 98/15/ES z 27. februára 1998 (Ú. v. ES L 67, s. 29; Mim. vyd. 15/004, s. 27) (ďalej len „smernica 91/271“), upravuje zber, čistenie a vypúšťanie komunálnych odpadových vôd a čistenie a vypúšťanie odpadovej vody z určitých priemyselných odvetví. Jej cieľom je chrániť životné prostredie pred nepriaznivými vplyvmi vypúšťania odpadových vôd.
- 4 Článok 2 uvedenej smernice vymedzuje „komunálne odpadové vody“ ako „odpadové vody z domácností alebo zmes odpadových vôd z domácností s priemyselnou odpadovou vodou a/alebo splaškovou dažďovou vodou“.
- 5 Ten istý článok vymedzuje p. k. ako „množstvo organického biologicky odbúrateľného znečistenia vyjadrené hodnotou ukazovateľa na biochemickú spotrebu kyslíka za prvých päť dní (BOD5) ekvivalentnou 60 g za deň“.

6 Podľa článku 3 ods. 1 smernice 91/271:

„Členské štáty zabezpečia, že všetky aglomerácie sú vybavené zbernými systémami pre komunálnu odpadovú vodu,

- najneskôr do 31. decembra 2000 pre aglomerácie s populačným koeficientom (p. k.) viac ako 15 000,
- najneskôr do 31. decembra 2005 pre aglomerácie s p. k. od 2 000 do 15 000.

Pre vypúšťanie komunálnych odpadových vôd do zberných vôd, ktoré sa považujú za ‚citlivé oblasti‘, ako sú definované podľa článku 5, členské štáty zabezpečia, že zberné systémy sa zabezpečia pre aglomerácie s viac ako 10 000 p. k. najneskôr do 31. decembra 1998.

...“

7 Článok 4 smernice 91/271 v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, že komunálne odpadové vody vstupujúce do zberných systémov prejdú pred vypustením sekundárnym čistením alebo ekvivalentným čistením takto:

- najneskôr do 31. decembra 2000 pre všetky vypúšťania z aglomerácií s p. k. viac ako 15 000,
- najneskôr do 31. decembra 2005 pre všetky vypúšťania z aglomerácií s p. k. od 10 000 do 15 000,
- najneskôr do 31. decembra 2005 pre vypúšťania do sladkých vôd a estuárií z aglomerácií od 2 000 do 10 000 p. k.“

8 Článok 5 smernice 91/271 spresňuje:

„1. Na účely odseku 2 členské štáty identifikujú do 31. decembra 1993 citlivé oblasti podľa kritérií stanovených v prílohe II.

2. Členské štáty zabezpečia, že komunálne odpadové vody vstupujúce do zberných systémov prejdú pred vypustením v citlivých oblastiach náročnejším čistením ako tým, ktoré je uvedené v článku 4, najneskôr do 31. decembra 1998 pre všetky vypúšťania z aglomerácií s viac ako 10 000 p. k.

...

4. Alternatívne sa požiadavky pre jednotlivé zariadenia stanovené v odsekoch 2 a 3 nemusia použiť v citlivých oblastiach, kde sa dá preukázať, že minimálne percento zníženia celkovej záťaže vstupujúcej do všetkých čističiek komunálnych odpadových vôd v tejto oblasti je aspoň 75 % pre celkový obsah fosforu a aspoň 75 % pre celkový obsah dusíka.

5. Vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd, ktoré sú umiestnené v príslušných oblastiach povodia citlivých oblastí a ktoré prispievajú k znečisteniu týchto oblastí, podlieha odsekom 2, 3 a 4.

...“

9 Článok 17 ods. 1 a 2 smernice 91/271 stanovuje, že členské štáty vytvoria najneskôr do 31. decembra 1993 program na vykonávanie smernice 91/271 a do 30. júna 1994 poskytnú Komisii informácie o tomto programe.

- 10 V súlade s článkom 17 ods. 4 smernice 91/271 sa metódy a formáty, ktoré sa prijímajú na ohlasovanie národných programov, stanovujú v súlade s postupom uvedeným v článku 18 uvedenej smernice.
- 11 Na tento účel prijala Komisia rozhodnutie 93/481/EHS z 28. júla 1993 o formátoch prezentácie národných programov tak, ako predpokladá článok 17 smernice Rady 91/271/EHS (Ú. v. ES L 226, s. 23; Mim. vyd. 15/002, s. 297), ktorým sa stanovujú formáty prezentácie, ktoré musia členské štáty použiť s cieľom vypracovať svoje konečné správy o svojich národných programoch vykonávania smernice Rady 91/271.

Rozsudok Komisia/Belgicko

- 12 Vo výroku už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko Súdny dvor vyhlásil a rozhodol, že Belgické kráľovstvo si tým, že neprijalo všetky zákony, právne predpisy a správne opatrenia potrebné na úplné vykonanie článkov 3, 5 a 17 smernice 91/271 v spojení s článkami 3 a 4 tejto smernice, ako aj rozhodnutia 93/481, nespĺnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 226 ES, ako aj z uvedenej smernice a rozhodnutia.
- 13 Súdny dvor tak určil, že Belgické kráľovstvo porušilo uvedené ustanovenia z dôvodu, že 114 aglomerácií Flámskeho regiónu, 60 aglomerácií Valónskeho regiónu ani región Brusel-hlavné mesto nie sú zosúladené s požiadavkami smernice 91/271.

Konanie pred podaním žaloby

- 14 Komisia v rámci kontroly vykonania už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko požiadala Belgické kráľovstvo, aby opísalo opatrenia, ktoré zamýšľa prijať na účely jeho vykonania. Na základe odpovedí týkajúcich sa troch belgických regiónov Komisia zaslala tomuto členskému štátu najskôr výzvu z 30. januára 2006 podľa článku 228 ES (teraz článok 260 ZFEÚ), keďže veľké množstvo aglomerácií Valónskeho a Flámskeho regiónu ani región Brusel-hlavné mesto stále neboli vybavené zbernými systémami a čističkami komunálnych odpadových vôd. Navyše sa Komisia domnievala, že nebolo možné overiť, či čističky nachádzajúce sa vo Flámskom regióne fungovali v súlade s požiadavkami smernice 91/271.
- 15 Komisia následne uvedenému štátu zaslala dodatočnú výzvu z 23. októbra 2007 z dôvodu, že ešte stále vysoký počet aglomerácií Valónskeho a Flámskeho regiónu ani región Brusel-hlavné mesto nerešpektovali požiadavky smernice 91/271.
- 16 V nadväznosti na odpovede týkajúce sa troch regiónov Komisia Belgickému kráľovstvu ďalej zaslala odôvodnené stanovisko z 26. júna 2009 podľa článku 228 ES, a to z dôvodu, že 20 flámskych aglomerácií nerešpektovalo článok 5 smernice 91/271, že 50 valónskych aglomerácií ani región Brusel-hlavné mesto stále nevykonali už citovaný rozsudok Komisia/Belgicko, a to pokiaľ ide jednak o povinnosť disponovať úplným zberným systémom komunálnych odpadových vôd, jednak o povinnosť upraviť čistenie uvedených vôd po zbere, pričom ide o povinnosti stanovené článkami 3 a 5 smernice 91/271. Komisia v odôvodnenom stanovisku vyzvala Belgické kráľovstvo, aby prijalo opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s týmto odôvodneným stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia.
- 17 Podľa Komisie z analýzy odpovedí belgických orgánov na odôvodnené stanovisko z 26. júna 2009, ako aj z ich následnej komunikácie vyplynulo, že uvedený členský štát do podania tejto žaloby o nesplnenie povinnosti úplne nevykonával už citovaný rozsudok Komisia/Belgicko. Jedna flámska aglomerácia totiž nerešpektovala požiadavky článku 5 ods. 2 a 3 smernice 91/271 a 21 valónskych aglomerácií ani región Brusel-hlavné mesto nerešpektovali požiadavky článku 3 a/alebo článku 5 ods. 2 a 3 smernice 91/271.

- 18 Za týchto okolností sa Komisia rozhodla podať túto žalobu.
- 19 Uznesením predsedu Súdneho dvora z 18. apríla 2012 bol Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska povolený vstup do konania ako vedľajšiemu účastníkovi konania na podporu návrhov Belgického kráľovstva.

Vývoj skutkových okolností v priebehu tohto konania

- 20 Najskôr treba uviesť, že Komisia vo svojej replike zúžila predmet sporu a navrhla, aby bolo nesplnenie si povinnosti konštatované iba vo vzťahu k trinástim valónskym aglomeráciám a regiónu Brusel-hlavné mesto.
- 21 Súdny dvor v liste zo 4. marca 2013 vyzval belgickú vládu a Komisiu, aby do 8. apríla 2013 vrátane poskytl informácie o presnom stave vykonania už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko k 1. aprílu 2013, pričom uviedol aglomerácie vrátane zodpovedajúcich hodnôt p. k., v prípade ktorých zber, čistenie a vypúšťanie komunálnych odpadových vôd ešte stále nie sú v súlade s ustanoveniami smernice 91/271. Tieto informácie mali tiež uvádzať pomery celkového počtu aglomerácií a celkovej hodnoty p. k. vo vzťahu k celkovému počtu aglomerácií a celkovým hodnotám p. k., ktoré nie sú zosúladené, ku dňu vyhlásenia už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko.
- 22 Komisia na základe informácií, ktoré jej boli predložené po 4. máji 2012, teda po dátume repliky v prejednávanej veci, počas pojednávania usúdila, že opatrenia umožňujúce dosiahnuť súlad s povinnosťami vyplývajúcimi z už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko neboli prijaté iba v prípade piatich aglomerácií.
- 23 Dve z týchto piatich aglomerácií, konkrétne Amay a Malmedy, nerešpektovali článok 3 ods. 1 a článok 5 ods. 2 a 3 smernice 91/271. Pokiaľ ide o ďalšie tri, konkrétne Herve, Bastogne-Rhin a Liège-Sclessin, tie nerešpektovali článok 5 ods. 2 a 3 smernice 91/271. Všetky tieto aglomerácie predstavujú celkovo 225 710 nezosúladených p. k.
- 24 Komisia sa domnieva, že v prípade aglomerácií Amay a Herve Belgické kráľovstvo neposkytlo údaje týkajúce sa kvality vypúšťania v zmysle tabuliek 1 a 2 prílohy I smernice 91/271. V prípade ďalších troch aglomerácií, konkrétne Bastogne-Rhin, Liège-Sclessin a Malmedy, tento členský štát neposkytol údaje týkajúce sa kvality vypúšťania v zmysle tabuliek 1 a 2 prílohy I smernice 91/271 za dostatočne dlhé obdobie.
- 25 Vzhľadom na tieto skutočnosti Komisia zmenila svoje návrhy tak, ako sa uvádza v bode 2 tohto rozsudku.

O nesplnení si povinnosti

Argumentácia účastníkov konania

- 26 Pokiaľ ide o údajné nesplnenie si povinnosti, Komisia pripomína, že podľa článku 260 ods. 1 ZFEÚ, ak Súdny dvor rozhodne, že členský štát si nesplnil jednu z povinností, ktoré mu vyplývajú zo Zmluvy o FEÚ, tento štát je povinný prijať potrebné opatrenia, aby vyhovel rozsudku Súdneho dvora. Pokiaľ ide o lehotu, v rámci ktorej treba taký rozsudok vykonať, Komisia spresňuje, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že záujem na okamžitom a jednotnom uplatňovaní práva Únie vyžaduje, aby sa s vykonávaním rozsudku začalo okamžite a aby sa ukončilo v najkratšom možnom čase (rozsudok z 9. decembra 2008, Komisia/Francúzsko, C-121/07, Zb. s. I-9159, bod 21 a citovaná judikatúra).

- 27 Belgické kráľovstvo sa domnieva, že od prijatia už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko Flámsky a Valónsky región a región Brusel-hlavné mesto začali s realizáciou významných investičných plánov s cieľom zabezpečiť vykonanie tohto rozsudku.
- 28 Všetky tieto aglomerácie teda boli ku dňu pojednávania vybavené čističkami a dosiahli tak súlad s uvedeným rozsudkom. Spor sa týkal iba dôkazu o tomto zosúladení v prípade piatich aglomerácií nachádzajúcich sa vo Valónskom regióne.
- 29 Spojené kráľovstvo sa domnieva, že Komisia musí v rámci takých rozsiahlych projektov infraštruktúry, akými sú projekty, o ktoré ide v predjednanom prípade, stanoviť primeranú lehotu na realizáciu, pričom musí zohľadniť súbor parametrov, akými sú koncepcia projektu, jeho technická realizácia alebo povaha predpisov, ktorých dodržiavanie treba zabezpečiť. Komisia by tiež mala v prípade potreby zohľadniť udalosti, ktoré nemožno pripísať dotknutému členskému štátu, ako napríklad prírodné katastrofy. Medzi skutočnosťami, ktoré umožňujú posúdiť primeranosť alebo neprimeranosť lehoty, patria aj správne a súdne konania upravené právom Únie a vnútroštátnym právom. Spojené kráľovstvo napokon tvrdí, že Komisii prináleží preukázať, že čas určený na vykonanie rozsudku, ktorým sa konštatuje nesplnenie si povinnosti, je neprimeraný.
- 30 Podľa Spojeného kráľovstva musí byť Komisia pripravená priznať dotknutému členskému štátu primeranú lehotu nielen na realizáciu nevyhnutných malých prác, ale aj na realizáciu rozsiahlejšieho projektu, ktorý je prospešný pre životné prostredie a ktorý členský štát zamýšľa uskutočniť, aby dosiahol súlad s rozsudkom vydaným podľa článku 258 ZFEÚ.

Posúdenie Súdnyim dvorom

- 31 Podľa článku 260 ods. 2 ZFEÚ Komisia môže v prípade, ak sa domnieva, že dotknutý členský štát neprijal všetky opatrenia, aby vyhovel rozsudku Súdneho dvora, predložiť vec Súdnemu dvoru po tom, ako tomuto členskému štátu umožní vyjadriť sa, pričom navrhne výšku paušálnej pokuty alebo penále, ktoré má uvedený štát zaplatiť a ktoré považuje za primerané okolnostiam.
- 32 V tejto súvislosti je rozhodujúcim dňom na posúdenie existencie nesplnenia si povinnosti podľa článku 260 ods. 1 ZFEÚ deň uplynutia lehoty stanovenej vo výzve vydannej na základe tohto ustanovenia (rozsudky z 11. decembra 2012, Komisia/Španielsko, C-610/10, bod 67, ako aj z 25. júna 2013, Komisia/Česká republika, C-241/11, bod 23). Ak však bolo konanie o nesplnení si povinnosti začaté na základe článku 228 ods. 2 ES, rozhodujúcim dňom na posúdenie existencie nesplnenia si povinnosti je deň uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku vydanom pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy, teda pred 1. decembrom 2009 (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. novembra 2011, Komisia/Taliansko, C-496/09, Zb. s. I-11483, bod 27).
- 33 Je nesporné, že v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku Belgické kráľovstvo neprijalo všetky opatrenia potrebné na dosiahnutie úplného súladu s už citovaným rozsudkom Komisia/Belgicko.
- 34 Za týchto podmienok je potrebné konštatovať, že Belgické kráľovstvo si tým, že neprijalo opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s už citovaným rozsudkom Komisia/Belgicko, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 260 ods. 1 ZFEÚ.

O peňažných sankciách

Argumentácia účastníkov konania

- 35 Komisia tvrdí, že výška navrhovanej paušálnej pokuty, t. j. 6 168 eur za každý deň porušenia, a penále vo výške 4 722 eur denne boli vypočítané v súlade s kritériami stanovenými v oznámení z 13. decembra 2005 o uplatňovaní článku 228 ES [SEK(2005) 1658] v znení oznámenia Komisie o vykonávaní článku 260 ZFEÚ a aktualizovaní údajov používaných pri výpočte paušálnych pokút a penále, ktoré Komisia bude navrhovať Súdnemu dvoru v konaniach o porušení povinnosti [SEC(2010) 923], uplatniteľnom na konania, ktoré upravuje článok 260 ods. 2 ZFEÚ, na základe oznámenia Komisie o vykonávaní článku 260 ods. 3 ZFEÚ (Ú. v. EÚ C 12, 2011, s. 1), ako aj oznámenia Komisie z 31. augusta 2012 o aktualizovaní údajov používaných pri výpočte paušálnych pokút a penále, ktoré Komisia bude navrhovať Súdnemu dvoru v konaniach o porušení povinnosti [C(2012) 6106 final].
- 36 Podľa Komisie by mala byť suma denného penále vypočítaná ako súčin jednotnej základnej sumy penále, t. j. 600 eur za deň vynásobených koeficientom závažnosti porušenia stanoveným na úroveň 6 (na stupnici od 1 do 20), koeficientu trvania, ktorý je v prejednávanej veci 3, a faktora „n“, ktorý zohľadňuje platobnú schopnosť Belgického kráľovstva, t. j. 5,14. Suma získaná na základe tejto metódy predstavuje 55 512 eur za deň a zodpovedá penále, ktoré je ekvivalentné 2 653 000 p. k. týkajúcich sa nezosúladených vypustení k dátumu podania žaloby. Ako však Komisia uviedla na pojednávaní, tieto nezosúladené vypúšťania predstavujú iba 225 710 p. k., čiže sumu 4 722 eur za každý deň porušenia vypočítanú ako súčin hodnôt 225 710 a 55 512, ktorý sa vydělí hodnotou 2 653 000.
- 37 Výška dennej paušálnej pokuty sa vypočítala ako súčin základnej paušálnej sumy 200 eur za deň, koeficientu závažnosti porušenia, stanoveného v tomto prípade na 6, a faktora „n“, ktorý zohľadňuje platobnú schopnosť Belgického kráľovstva, vo výške 5,14.
- 38 Komisia sa domnieva, že koeficient závažnosti uplatnený v prejednávanej veci bol prispôsobený z dôvodu, že pravidlá, ktoré boli v prejednávanej veci porušené, majú v oblasti životného prostredia veľmi veľký význam a sú dôležité pre blaho občanov, kvalitu ich života, ale aj na zachovanie prírodných zdrojov a ekosystémov.
- 39 Komisia sa domnieva, že dôsledky porušenia pre všeobecné a individuálne záujmy sú obzvlášť závažné v rozsahu, v akom má neúplné vykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko vplyv na útvary povrchových vôd a s nimi súvisiace vodné a suchozemské ekosystémy. Dôsledky tohto neúplného vykonania sú o to závažnejšie, že Belgické kráľovstvo označilo celé svoje územie ako „citlivú oblasť“ a že táto skutočnosť môže ovplyvniť vykonanie ďalších noriem na ochranu životného prostredia.
- 40 Naproti tomu, čo sa týka faktorov, ktoré treba zohľadniť pri posudzovaní závažnosti porušenia práva Únie, Komisia tvrdí, že Belgické kráľovstvo poskytlo lojálnu spoluprácu. Navyše Komisia zdôrazňuje, že tento členský štát začal s realizáciou významných finančných a materiálnych investícií s cieľom vybudovať zložitú infraštruktúru zberu a čistenia komunálnych odpadových vôd.
- 41 Komisia sa však domnieva, že s vykonávaním opatrení určených na zabezpečenie vykonania už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko sa začalo až niekoľko rokov po vyhlásení tohto rozsudku, čo nebolo odôvodnené ani vo vzťahu k rozsahu samotnej výstavby.
- 42 Pokiaľ ide o kritérium dĺžky trvania porušenia, ktoré je podľa návrhu Komisie relevantné iba na účely výpočtu penále, Komisia uvádza, že medzi uvedeným rozsudkom a jej rozhodnutím o začatí konania o porušení proti Belgickému kráľovstvu ubehlo viac ako 71 mesiacov, čo odôvodňuje maximálny koeficient trvania 3,0.

- 43 Belgické kráľovstvo vo svojich písomných, ako aj ústnych pripomienkach tvrdí, že ani závažnosť, ani dĺžka trvania porušenia, ani jeho spolupráca a starostlivý prístup počas konania neodôvodňujú uloženie povinnosti zaplatiť v tejto veci paušálnu pokutu alebo penále. Uvedený členský štát subsidiárne spochybňuje metódu výpočtu uvedených súm.
- 44 Pokiaľ ide o stanovenie závažnosti porušenia, Belgické kráľovstvo sa domnieva, že hoci sú ciele sledované požiadavkami smernice 91/271 zásadné, dôsledky nesplnenia si povinností stanovených touto smernicou pre životné prostredie neboli v konkrétnom prípade posúdené. Vo Valónskom regióne a v regióne Brusel-hlavné mesto boli štúdie a s tým súvisiace komentáre prehnané a/alebo nesprávne, pokiaľ ide o znižovanie emisií fosforu, kvalitu povrchových vôd, ľudské zdravie, ekologickú kvalitu vodných tokov, nezozbierané a/alebo odstránené celkové znečistenie a vplyv na cestovný ruch a hospodársku činnosť. V prípade Flámskeho regiónu bolo preukázané, že všetky aglomerácie s p. k. viac ako 10 000 disponujú vhodnou infraštruktúrou na čistenie.
- 45 V každom prípade, ak by mal Súdny dvor opačný názor a na účely určenia výšky paušálnej pokuty by uplatnil metódu výpočtu, ktorú použila Komisia, koeficient závažnosti by musel byť nevyhnutne podstatne nižší ako 4. Tento koeficient závažnosti by mal nevyhnutne zohľadňovať praktické ťažkosti pri vykonávaní a výklade už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko a pri vývoji výkladu pôsobnosti smernice 91/271.
- 46 Čo sa týka zahrnutia faktora trvania do koeficientu závažnosti, Belgické kráľovstvo spochybňuje faktory, ktoré použila Komisia na účely stanovenia tohto koeficientu. Podľa judikatúry Súdneho dvora, a najmä rozsudku z 31. marca 2011, Komisia/Grécko (C-407/09, Zb. s. I-2467), ako aj podľa oznámenia Komisie SEC(2005) 1658 v aktualizovanom znení musia byť kritériá závažnosti a dĺžky trvania nesplnenia si povinnosti stanovené úplne samostatne.
- 47 Čo sa týka dĺžky trvania porušenia, Belgické kráľovstvo sa domnieva, že okamžite po vyhlásení už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko tri belgické regióny začali s prijímaním opatrení na účely vykonania tohto rozsudku a Komisia nesprávne tvrdila, že s realizáciou niektorých stavieb sa začalo až niekoľko rokov po vyhlásení tohto rozsudku. Vzhľadom na významné ťažkosti pri úplnom vykonaní uvedeného rozsudku nemožno meškanie úplného zosúladenia so smernicou 91/271 v žiadnom prípade považovať za neprimerané a koeficient závažnosti by mal byť vzhľadom na dĺžku trvania tohto porušenia znížený na 1.
- 48 Východiskovým bodom pre výpočet paušálnej pokuty nemôže byť v žiadnom prípade deň vyhlásenia rozsudku konštatujúceho prvé nesplnenie si povinnosti, pretože s vykonávaním tohto rozsudku sa vôbec nemohlo začať v tento deň, ale môže ním byť deň, keď uplynula primeraná lehota na jeho vykonanie.

Posúdenie Súdnym dvorom

O paušálnej pokute

- 49 Pokiaľ ide o paušálnu pokutu, treba pripomenúť, že podľa článku 260 ods. 2 prvého pododseku ZFEÚ Komisia vo svojom návrhu uvedie sumu, ktorú považuje za „primeranú okolnostiam“. Výkon právomoci Súdneho dvora tiež sprevádza zohľadnenie všetkých okolností veci, ktoré mu boli predložené.
- 50 Podľa ustálenej judikatúry možnosť takého uloženia sankcie a stanovenie prípadnej paušálnej pokuty musia v každom konkrétnom prípade závisieť od všetkých relevantných skutočností, ktoré sa týkajú tak charakteristiky konštatovaného nesplnenia si povinnosti, ako aj postoja členského štátu, ktorého sa týka konanie podľa článku 260 ZFEÚ (pozri rozsudok Komisia/Česká republika, už citovaný, bod 41 a citovanú judikatúru).

- 51 Toto ustanovenie priznáva Súdnemu dvoru v tejto súvislosti širokú mieru voľnej úvahy, aby rozhodol či nerozhodol o uložení takejto sankcie a prípadne stanovil jej výšku. Najmä uloženie paušálnej pokuty členskému štátu nemožno považovať za automatické (pozri rozsudok Komisia/Česká republika, už citovaný, bod 42 a citovanú judikatúru).
- 52 Návrhy Komisie preto pre Súdny dvor nie sú záväzné, ale predstavujú iba návrh. Takisto také usmernenia v oblasti ukladania paušálnych pokút, aké sa nachádzajú v oznámení Komisie SEC(2005) 1658 v aktualizovanom znení, na ktoré sa odvoláva Komisia v tejto veci, nie sú pre Súdny dvor záväzné, ale môžu prispieť k zabezpečeniu transparentnosti, predvídateľnosti a právnej istoty z hľadiska krokov prijímaných Komisiou (pozri rozsudok Komisia/Česká republika, už citovaný, bod 43 a citovanú judikatúru).
- 53 Za týchto okolností Súdnemu dvoru prináleží, aby v rámci výkonu svojej voľnej úvahy stanovil sumu paušálnej pokuty tak, aby bola jednak prispôsobená okolnostiam a jednak primeraná zistenému nesplneniu si povinnosti, ako aj platobnej schopnosti dotknutého členského štátu. V tejto súvislosti patria medzi relevantné faktory predovšetkým také okolnosti, akými sú dĺžka trvania vytýkaného nesplnenia si povinnosti od vydania rozsudku, ktorým bolo nesplnenie si povinnosti konštatované, a závažnosť porušenia (pozri rozsudok Komisia/Španielsko, už citovaný, body 143 a 144, ako aj citovanú judikatúru).
- 54 Pokiaľ ide o dĺžku trvania porušenia, treba konštatovať, že nesplnenie si povinnosti, ktoré bolo konštatované v už citovanom rozsudku Komisia/Belgicko, trvalo približne deväť rokov, čo je neprimerané, hoci treba uznať, že úlohy, ktoré bolo potrebné vykonať, si vyžadovali obdobie viacerých rokov a že vykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko treba považovať za pokročilé, ba dokonca za takmer ukončené.
- 55 Pokiaľ ide o závažnosť porušenia, treba uviesť, že cieľom smernice 91/271 je chrániť životné prostredie. Belgické kráľovstvo tým, že označilo celé svoje územie ako „citlivú oblasť“ v súlade s článkom 5 ods. 1 uvedenej smernice a prílohou II tejto smernice, uznalo potrebu zvýšenej ochrany životného prostredia na svojom území. Neexistencia čistenia komunálnych odpadových vôd však predstavuje zásah do životného prostredia.
- 56 Okrem toho, pokiaľ má nevykonanie rozsudku Súdneho dvora takú povahu, že môže spôsobiť ujmu na životnom prostredí, ktorého ochrana patrí medzi samotné ciele politiky Únie, ako to vyplýva z článku 191 ZFEÚ, také nesplnenie si povinnosti má osobitný stupeň závažnosti (rozsudok z 19. decembra 2012, Komisia/Írsko, C-279/11, bod 72 a citovaná judikatúra).
- 57 Treba však pripomenúť, že počet aglomerácií, v prípade ktorých žalovaný členský štát neposkytol ku dňu pojednávania dôkaz o súlade so smernicou 91/271, predstavuje len malú časť z celkového počtu aglomerácií, ktorých sa týkal už citovaný rozsudok Komisia/Belgicko.
- 58 Čo sa týka pripomienok Belgického kráľovstva a Spojeného kráľovstva, podľa ktorých mala Komisia v rámci takých rozsiahlych projektov infraštruktúry, akými sú tie, o ktoré ide v prejednávanej veci, zohľadniť primeranú lehotu na vykonanie v závislosti od rozsahu a náročnosti realizácie týchto projektov, pričom dĺžka trvania porušenia by sa začala posudzovať až po uplynutí tejto lehoty, treba konštatovať, že je nesporné, že dátum 26. august 2009 stanovený v odôvodnenom stanovisku nemožno považovať za predčasný alebo neprimeraný.
- 59 Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že Belgické kráľovstvo vynaložilo významné investičné úsilie na vykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko a zaznamenalo výrazný pokrok. Pokrok Belgického kráľovstva bol podstatný už v čase uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku.
- 60 Navyše treba zdôrazniť, že Belgické kráľovstvo v priebehu konania s Komisiou plne spolupracovalo.

- 61 V dôsledku toho Súdny dvor usúdil, že všetky právne a skutkové okolnosti, ktoré viedli k zisteniu nesplnenia si povinnosti, naznačujú, že účinná prevencia pred opakovaním podobných porušení práva Únie v budúcnosti si môže v prejednávacom prípade vyžadovať prijatie takého odstrašujúceho opatrenia, akým je uloženie paušálnej pokuty (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. decembra 2012, Komisia/Írsko, C-374/11, bod 48 a citovanú judikatúru).
- 62 S ohľadom na uvedené skutočnosti a úvahy Súdny dvor usúdil, že stanovením výšky paušálnej pokuty, ktorú musí Belgické kráľovstvo zaplatiť, na 10 miliónov eur spravodlivo posúdil okolnosti prejednávanej veci.
- 63 V dôsledku toho treba Belgickému kráľovstvu uložiť povinnosť zaplatiť Komisii na účet „Vlastné zdroje Európskej únie“ paušálnu pokutu vo výške 10 miliónov eur.

O penále

- 64 Podľa ustálenej judikatúry je uloženie penále odôvodnené v zásade len vtedy, ak nesplnenie si povinnosti spočíva v nevykonaní rozsudku, ktorý mu predchádza, trvá až do posúdenia skutkových okolností Súdnym dvorom (rozsudok z 19. decembra 2012, Komisia/Írsko, C-374/11, už citovaný, bod 33 a citovaná judikatúra).
- 65 V prejednávacom prípade treba konštatovať, že v čase pojednávania opatrenia potrebné na vykonanie už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko ešte neboli úplne prijaté.
- 66 Za týchto okolností Súdny dvor usúdil, že uloženie povinnosti Belgickému kráľovstvu zaplatiť penále je vhodným finančným prostriedkom na zabezpečenie úplného vykonania už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko (pozri rozsudok z 19. decembra 2012, Komisia/Írsko, C-374/11, už citovaný, bod 35 a citovanú judikatúru).
- 67 Naproti tomu, keďže vývoj smeruje k úplnému vykonaniu už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko, čo uznáva aj Komisia, nie je vylúčené, že by už citovaný rozsudok Komisia/Belgicko bol v deň vyhlásenia rozsudku v tejto veci už úplne vykonaný. Penále sa teda ukladá iba v prípade, ak nesplnenie si povinnosti pretrváva v čase vyhlásenia rozsudku v prejednávanej veci.
- 68 Treba pripomenúť, že Súdnemu dvoru pri výkone voľnej úvahy v danej oblasti prináleží, aby stanovil také penále, ktoré je jednak prispôbené okolnostiam a jednak primerané zistenému nesplneniu si povinnosti, ako aj platobnej schopnosti dotknutého členského štátu (pozri rozsudok z 19. decembra 2012, Komisia/Írsko, C-374/11, už citovaný, bod 36 a citovanú judikatúru).
- 69 V rámci posúdenia Súdnym dvorom medzi kritériá, ktoré treba zohľadniť na zabezpečenie toho, aby malo takéto penále donucovací charakter a aby sa právo Únie uplatňovalo jednotne a účinne, v zásade patrí dĺžka trvania porušenia, stupeň jeho závažnosti a platobná schopnosť dotknutého členského štátu. Pri uplatňovaní týchto kritérií musí Súdny dvor zohľadniť najmä dôsledky, ktoré má nevykonanie rozsudku na dotknuté verejné a súkromné záujmy, ako aj naliehavosť, s akou je potrebné dosiahnuť, aby si dotknutý členský štát splnil povinnosti (pozri rozsudok Komisia/Španielsko, už citovaný, bod 119 a citovanú judikatúru).
- 70 V prejednávacom prípade treba uviesť, že Komisia navrhuje, aby na účely stanovenia výšky penále bolo zohľadnené postupné znižovanie počtu p. k., ktoré nie sú v súlade s požiadavkami smernice 91/271, čo by umožnilo prihliadnuť na pokrok, ktorý Belgické kráľovstvo dosiahlo s cieľom vykonať už citovaný rozsudok Komisia/Belgicko, a na zásadu proporcionality.

- 71 Treba uviesť, že na pojednávaní Komisia tvrdila, že počet p. k., ktoré neboli zosúladené v čase podania žaloby, t. j. 19. októbra 2011, predstavoval 2 653 000 p. k. a v čase pojednávania, t. j. 18. apríla 2013, dosahoval 225 710 p. k.
- 72 Vzhľadom na všetky okolnosti prejednávanej veci, vrátane skutočností a úvah, ktoré sa nachádzajú v časti s názvom „o paušálnej pokute“, Súdny dvor usudzuje, že uloženie penále vo výške 4 722 eur za deň je primerané.
- 73 Pokiaľ ide o periodicitu penále, keďže predloženie dôkazu o súlade so smernicou 91/271 si môže vyžadovať určitý čas, a na účely zohľadnenia prípadného pokroku, ktorý žalovaný členský štát dosiahol, Súdny dvor v súlade s návrhom Komisie považuje za vhodné, aby sa penále vypočítalo na základe šesťmesačných období, pričom celková výška týkajúca sa takýchto období sa zníži o percentuálny podiel zodpovedajúci pomeru, ktorý predstavuje počet p. k., ktoré boli zosúladené s už citovaným rozsudkom Komisia/Belgicko.
- 74 Preto je potrebné uložiť Belgickému kráľovstvu povinnosť zaplatiť Komisii na jej účet „Vlastné zdroje Európskej únie“ penále vo výške 859 404 eur za každý semester omeškania sa s vykonaním opatrení potrebných na dosiahnutie súladu s už citovaným rozsudkom Komisia/Belgicko odo dňa vyhlásenia tohto rozsudku až do úplného vykonania už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko, ktorého skutočnú výšku treba vypočítať na konci každého šesťmesačného obdobia, pričom celková výška týkajúca sa takýchto období sa zníži o percentuálny podiel zodpovedajúci pomeru, ktorý predstavuje počet p. k., ktoré boli do konca takejto obdobia zosúladené s už citovaným rozsudkom Komisia/Belgicko, vo vzťahu k počtu p. k., ktoré neboli v súlade s týmto rozsudkom ku dňu jeho vyhlásenia.

O trovách

- 75 Podľa článku 138 ods. 1 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazat' Belgické kráľovstvo na náhradu trov konania a bolo konštatované nesplnenie si povinnosti týmto štátom, je opodstatnené zaviazat' ho na náhradu trov konania. Na základe článku 140 ods. 1 toho istého rokovacieho poriadku, podľa ktorého členské štáty, ktoré vstúpili do konania ako vedľajší účastníci konania, znášajú vlastné trovy konania, je potrebné rozhodnúť, že Spojené kráľovstvo znáša vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Belgické kráľovstvo si tým, že neprijalo všetky opatrenia potrebné na vykonanie rozsudku Súdneho dvora z 8. júla 2004, Komisia/Belgicko (C-27/03), ktorým sa konštatuje, že Belgické kráľovstvo si nespĺnilo povinnosti vyplývajúce z článkov 3 a 5 smernice Rady 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd, zmenenej a doplnenej smernicou Komisie 98/15/ES z 27. februára 1998, nespĺnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 260 ods. 1 ZFEÚ.**
2. **Belgické kráľovstvo je povinné zaplatiť Európskej komisii na účet „Vlastné zdroje Európskej únie“ paušálnu pokutu vo výške 10 miliónov eur.**
3. **Belgické kráľovstvo je v prípade, že by nesplnenie si povinnosti konštatované v bode 1 pretrvávalo aj v deň vyhlásenia tohto rozsudku, povinné zaplatiť Komisii na jej účet „Vlastné zdroje Európskej únie“ penále vo výške 859 404 eur za každý semester omeškania sa s vykonaním opatrení potrebných na dosiahnutie súladu s už citovaným rozsudkom Komisia/Belgicko odo dňa vyhlásenia tohto rozsudku až do úplného vykonania už citovaného rozsudku Komisia/Belgicko, ktorého skutočnú výšku treba vypočítať na konci každého šesťmesačného obdobia, pričom celková výška týkajúca sa takýchto období sa zníži**

o percentuálny podiel zodpovedajúci pomeru, ktorý predstavuje počet populačných koeficientov, ktoré boli do konca takéhoto obdobia zosúladené s už citovaným rozsudkom Komisia/Belgicko, vo vzťahu k počtu populačných koeficientov, ktoré neboli v súlade s týmto rozsudkom ku dňu jeho vyhlásenia.

- 4. Belgické kráľovstvo je povinné nahradiť trovy konania.**
- 5. Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska znáša vlastné trovy konania.**

Podpisy